

SZEGEDI

ÜNNEPEK HETEK

XIII. Pedagógiai Nyári Egyetem előadásai a Biológiai Kutatóközpontban délelőtt 9 órától.

Művészet és otthon 1976. Kiállítás a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 19-ig.

Kiss Sándor szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, augusztus 29-ig.

Kass János grafikusművész kiállítása, a Bartók Béla Művelődési Központban, július 25-ig.

Hegyi Flórián népi faragó kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, július 25-ig.

Száz év Szeged zenei életéből. Kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállítása.

Üzletek nyitvatartása

Az ünnepi hetek idejére, július 24-től augusztus 21-ig módosítják néhány üzlet és a nagyobb éttermek nyitvatartási idejét. Az **ÉLKER** Oskola utcai dohánypoltja a szabadtéri hétköznapi előadásainak napjain 8-12-ig, a vasárnapi előadások előtt pedig délután 3-tól este 8-ig lesz nyitva. A városellátó Széchenyi téri élelmiszerüzletében vasárnaponként reggel 7-11-ig is lesz árusítás, a Kárász utcai népművészeti boltot pedig hétköznapi 9-18-óráig, vasárnap 10-18 óráig kereshetik fel a vásárlók.

A Tisza Szálló étterme reggel héttől; a Bubos és a Tisza halászcárda reggel 9-től; a Szóke Tisza étterme, az Öreg Körössy halászcárda, a Tisza Gyöngye délelőtt tiztől; a Szeged étterem és a Kikörössy halászcárda délelőtt 11-től; a Hungária fél 12-től; az Alabárdos este hattól lesz nyitva, s valamennyi, eddig felsorolt étterem éjjel 2 órakor zár az előadás napokon. A Szeged söröző 9-24 óráig, az Eva presszó 11-24 óráig, a Nagyállomás étterme reggel fél hattól éjjel egy óráig lesz nyitva az előadások napjain, egyébként szokásos nyitva tartási rendjük érvényes. A Debrecen étterem reggel fél héttől este 10-ig a Gambrius söröző pedig délelőtt 11-től éjfélig fogad vendégeket.

Nabucco: Sztojan Popov

Amint megérkezett, első útja a szabadtéri igazgató-ságára vezetett, és valóságos áradózt Kocsis Zoltánról, fiatal zongoraművészünkről, aki a legjobb bolgár hangszeresztársaságában adott szólóestet közelmúltban a Szófiai Fesztiválon, és a közönség kedvence lett.

Sztojan Popov, a Nabucco címszereplője, először jár Szegeden. A bemutatkozáshoz tehát illik leírni a legfontosabbakat: burgasi születésű, 1964-ben fejezte be tanulmányait a szófiai konzervatóriumban, s pályája szülővárosában indult, majd alig két esztendővel később az akkori már világhírű Szófiai Operában folytatódt. Az első szerep, még az államvizsgán, Verdi Rigolettója.

Az olasz mester nálunk is rendkívül népszerű, magam vagy tizenöt bariton szerepet tudok a Verdi-repertoárból, egyikkel, a Nabuccoval mutatok Szegeden is. Először 1968-ban énekeltem. Az operán még érezhető Bellini hatása, a libretto sem oly tökéletes, viszont kitűnő körülmények között. Az operát még érezhető Bellini hatása, a libretto sem oly tökéletes, viszont kitűnő körülmények között. Az operát még érezhető Bellini hatása, a libretto sem oly tökéletes, viszont kitűnő körülmények között. Az operát még érezhető Bellini hatása, a libretto sem oly tökéletes, viszont kitűnő körülmények között.

— Szabad ég alatt természetesen többet kivesz az emberből egy-egy előadás, mégis úgy hiszem, a művész élete rövid — persze nem feltétlenül a biológiai élete —, s a hivatása az, hogy élmenyt nyújtson az embereknek, megossza velük a művészet gyönyörűségét. Ameddig csak teheti. Miféleképpen a bolgár kultúra követéiként tisztelik, s nemes missziójukhoz minden feltételt biztosítanak, nem utolsósorban azért, mert kis nép vagyunk, így adhatunk hírt magunkról a világnak.

A bolgár énekesiskola lassan fogalomná vált, s az a párszáz szerencsés jegytulajdonos, aki évekkal ezelőtt a budapesti Operaházban részese lehetett a Szófiai Opera vendégjátékainak — a Turandottal, a Hovanscsinával és Goleminov Ivajlóval —, meggyőződhetett társulatuk rendkívüli képességeiről. Ha jól emlékszem, Ön akkor a Hovanscsina egyik főszerepét alakította, Nikoloot nem akarták leengedni a színpadról Kalaf áriája után, s Gyuszelev is remek benyomást keltett. Visszatérve a szegedi bemutatkozásához, két kérdést még: milyen nyelven énekelnek, és Szeged után — ahová elkísérte a családja, felesége, két lánya és a fia is — milyen állomás következik?

Külföldön rendszerint az opera eredeti nyelvén, tehát ezúttal olaszul énekelünk. Szófiában az orosz operákat természetesen oroszul szövegezzük meg, s ha másjki vendégünk van, akkor igazodunk a darab eredeti nyelvhez, egyébként a bolgár közönségnek anyanyelvén. Augusztus második felében Szovjetunió-beli turnén veszek részt, majd Isztambul, Bécs következik a Rigolettóval, Teherán, Bordeaux, a Giocondával, Barcelóna az Igorral, Mexikót már említettem, s az évet Nizzában a Toscával zárom. Január: Rouen-ban Otello, február: Bordeaux-ban Aida, április: Moszkvában Rigolettó és vissza Rouen-ba a Toscával, május: Gant a Machbethtel... Eddig jegyezte föl: **Nikolényi István**

Templom — a templom előtt

— Mikor lépett föl először külföldön?

— Hat hónappal a diplomavizsga után, Lengyelországban.

— Pesten többször énekelte Szeged?

— Kollegám, Gyuszelev mesélt a szegedi szabadtéri előadásokról — eredetileg vele jöttem volna —, és persze Nikolootól is hallottam egyet s mást, akinek tudtommal nagy sikere volt itt a Turandottal, a Margitszigeten az Aidához, a Margitszigeten a hét végén bemutatott Carmenhez készített díszletet. Most a szegedi dóm-színpadon először látható Verdi-mű alkotótársam. Mivel először mutatják be itt a Nabuccot, valóban tisztalappal kezdhették munkájukat.

— Előzetesen annyit min-

Fórray Gábor, a Nabucco díszlettervezője már az idei tizenegyedik premierjére készül. Negyedszázada álmodja színpadra a könyvekbe és kottafejekbe rejtett alkotásokat, s mint elmondta, nem teher számára a sok feladat, hisz egykor épp erre a bőségre vágyott. Nemrégiben érkezett Londonból, ahol a Lombardokhoz tervezett színpadképet. Sopronban az Aidához, a Margitszigeten a hét végén bemutatott Carmenhez készített díszletet. Most a szegedi dóm-színpadon először látható Verdi-mű alkotótársam. Mivel először mutatják be itt a Nabuccot, valóban tisztalappal kezdhették munkájukat.

Már dolgoztam a szegedi szabadtéri, 1965-ben a Bánk bán, 1971-ben a Hacaturján-balet, a Spartacus díszleteit terveztem. Az új feladat Verdi Nabuccója, melyhez korábban a színházban már több alkalommal készítettem színpadképet. Most, természetesen, merőben új feladatokat kellett megoldani. Úgy kell elszakadni a tér építészeti környezetétől, hogy számolni kell annak fantáziát és kezét erősen kötő hatásával. Két, merőben más világot kell összekötni — az ezredévekkel ezelőtti Babilon és Jeruzsálem építészeti architektúráját úgy felidézni, hogy az hozzá is idomuljon és le is választódjon a Rerrich-féle tér és a neogótikus dóm építészeti egységétől. Templomot kellett építeni a templom elé, évezredekkel korábbi, merőben más világot.

Hatalmas kubisztikus formákból áll egységes látvány a babiloni templom, a zikkurat mai, korszerű színpadi jelzés-változata a dóm-színpadon. Oriási, végtelenbe vezető lépcsősora, ritmikus elemei, aranyos-zöldes színe, a sumér kultúra jellegzetes isteneivel,

A babiloni zikkurat tervezője: Fórray Gábor

harc jeleneteivel, fantasztikus állatainak stílizált dombormú-sorával egyszerű múltat idéző környezet, kellemesen szemleges háttér, egységes szemléletet kifejező díszletkép, s a színpadi mozgásokat jól meghatározó térformálás.

Teljesen más megoldásokat kerestem, mint a színházak zárt színpadán. Itt, a szegedi szabadtéri óriási színpadon nagy, centrális, mondhatnám úgy is, egyvonallal meghatározható kompozíciókat követelnek a méretek. A kubusokból komponált építmény és a díszlet színvilágával is igyekeztem nemcsak az opera színhelyeit, Babilont és Jeruzsálemet idézni, de szerettem volna erőszakmentesen elválasztani azt a környezetétől. A sumér kerámiák egyenlő zöldes árnyalata, s a héber kultúrát idéző arany-szín minden bizonnyal jó háttérül szolgál a jelmezek színes kavalkádjának. Véleményem szerint a jó szabadtéri díszlet titka a méretekhez jól megválasztott lépték, a nagy összefoglaló, a játékok szervező forma és a korszerű színvilág. **T. L.**

Illyés az övéi között

vagy: egy komédia Gyulán

Aki új darabjával a vár-színház közönsége elé lépett, érezhette, hogy milyen szeretettel fogadja a „szűkebb övéi között” a „váratlanul megörökölt provincia”. Mondanunk sem kell talán, hogy a távoli élettrajzi — családtörténeti mozzanat, a Gyulavárin született anyai nagyapja csupán aprópólyája Illyés számára. „Eredendő magyar komédiájának” (Dániel az övéi között avagy „A mi erős várunk”) vannak ugyan helyi vonatkozásai, a darab azonban — Czimer József, a dramaturg szavaival szólva — „a magyar nép mindenkor, történelmi és mai derűjének és gondjainak” tükrözője.

Illyés játékában egyetlen történelmileg ismert, hiteles vagy csak félig hiteles történelmi személy sem jelenik meg. Dániel, az 1600-as években nyugat-európai tanulmányútra küldött ifjú protestáns tudós a nép életével ösztönözött vezéralakká, a mű központi figurájává emelkedik. A történelmet tehát nem a tankönyvekből jól ismert nagyságok tettei illusztrálják. Dániel és társai — névtelenül is történelmet csinálnak — a korszak életéből fejlődnek ki. „A hit-hűség a néphez való hűséget is jelentette akkor; — akár az én nemzedékem hősi esztendeiben.” — olvashatjuk Illyés Gyula sorait a műsorfüzetben. Valóban, Dánielék pápista-gyűlölete sokkal több egyszerű hitbéli, teológiai kérdésnél. Az igei hirdető szavára fölzengő zsoldár a megmaradásért küzdő nép ábrázolásának eszköze. S az illyési történetfilozófia — miként A reformáció genfi emlékműve előtt című nagy vers is bizonyítja — a harc szükségességét vallja, a „nincs visszafelé út” parancsát vállalja. De jelen van a darabban az életmű másik vezérmotívuma: a „nem feledhetsz, nem menekülhetsz, — bárhová kerülsz!” Mert Dánielnek is könnyebb

lenne a Westminster apát-ság falai között elmélkedni, mint a lápvilág szegényeinek szellemi és anyagi nyomorúságán változtatni. Nem először írjuk le: Illyés Gyula folyton megújuló művészete újabb és újabb meglepetéseket tartogat. Az, hogy a 60-as évektől kezdődően drámáival a magyar intellektuális dráma új fejezete kezdődött, irodalomtörténeti tény. A Dániel az övéi között is arra az utóbbi években teremtett illyési vígjáték-modell-re vezethető vissza, amely a molliere-i vígjáték és a városi komédia, a farce hagyományát egyesíti és folytatja. Többféle elem szintetizálódik hát a műben, s az, hogy mindez nem a művész kompozíció kiegyensúlyozatlanságát okozza a jó szerkesztés érdeme.

A Gyulai Várszínház előadásán meglátszott, hogy itt hagyomány van a történelmi drámának. Sük Ferenc rendező (a Várszínház művészi vezetője is egyben) kitűnően oldotta meg feladatát. Míg az idei nyári első bemutatóját (Keresztury Dezső Nehéz méltóság című művének színpadra állítását) a statikusság, az állóképek sorozata jellemezte, addig itt ennek pontosan az ellenkezőjét kaptuk. A színészek — szerencsére! — nem azok az emberek voltak, akik egy ilyen darabot nem értenek meg. Ők éltek csak igazán benne. Olyan jó kedvvel is játszották, amilyenlen ritkán találkozzunk. Mensáros László bölcs derűje, Halász Judit robbanó tehetsége, Jordán Tamás és Pákozdy János jellemábrázoló képessége mellett Sikos Gábor alakítását kell kiemelni. Csíkos eddig is jó színésznek tartottuk, de most megmutatta, hogy mire képes igazán. A rendező munkatársa Szegváry Menyhért volt. **Olasz Sándor**

Úttörő néptáncosok tábora Szegeden

Megyei úttörő néptáncosok egyhetes edzőtábora ér véget szombaton Szegeden; a vasutas művelődési ház nagytermében este 7 órától bemutató zárja a programot. Az EDOSSZ Szeged Táncvezető Asszisztensei által vezetett csoportok — 60 úttörő Szegedről, Vásárhelyről, Makórról — naponta reggel 8-tól este 9-ig kimerítő foglalkozásokon vesz részt a Vasutas művelődési házban és a Juhász Gyula művelődési központban. A tábor célja, hogy a gyerekek eredeti néptánc-anyagokkal ismerkedjenek meg, sajátítsák el, ugyanakkor a jövő néptánc pedagógusai is alkalmat kapjanak foglalkozások levezetésére — Nagy Albert vezetőjének irányításával. A tábor a megyei és a makói úttörő-elnökség, a módszertani intézet, a vásárhelyi Petőfi Művelődési Ház és az EDOSSZ Szeged Táncvezető Asszisztensei közös szervezésében tartották meg. **Nagy Albert**

Távírányítású gyárkapuk

Távírányítású működő, teleszkópos rendszerű gyárkapuk, garázskapuk sorozatgyártására rendezkedett be — licencvásárlás alapján — a Hódmezővásárhelyi Vegyipari Vállalat. A kapu tetszés szerinti távolságból — például a portásfülkéből — gombnyomással működtethető; az elektromos mozgatószerkezet a kapu elemét — a teleszkóphoz hasonlóan — alulról felfelé egymásba tolja. Az első ilyen kapukat a legújabb, illetve legmodernebb gyárak, vállalatok rendelték meg. Az Orosházi Üveggyár után a szegedi szénhidrogén-medence kiemelt nagyberuházásának különféle gázfeldolgozó üzeméhez és más objektumaihoz, újabban pedig a paksi atomerőmű építkezéséhez készítenek egész sor ilyen szerkezeteket.

Gyorsuló ütemben épül a paksi atomerőmű

Negyedik éve, hogy Pakson folyamatosan és gyorsuló ütemben épül a magyar és a szovjet kormány államközi egyezményen alapuló első magyar atomerőmű. Nép-gazdaságunk eddigi legna- gyobb beruházásáról szerdán a helyszínen tanácskozott az országgyűlés építési és közlekedési bizottsága. Felszólalt Juratovits Aladár Csongrád megyei képviselő is.

Kopjafák

Kiss Sándor szobrászművész, jórészt népművész ihlette faszobraiból rendezte kiállítást a szegedi Móra Ferenc Múzeum kupolájában. A tárlat legszebb darabjai az erdélyi kopjafák arány- és motívumvilágát kapcsolják össze egy korszerű szemléletű, jelkép erejű plasztikai alapállással. Érdekes ritmusaik, felületi megmunkálások, figuráinak összefogott megjelenítése emlékeztetesen szép szobrokká emelik az alkotásokat. **Szabó Sándor felvétele**